

Pracovný list č. 5

Svet a detské práva

Úvod:

Deti predstavujú budúcnosť ľudstva. Od vzdelania dnešných detí závisí osud ľudstva. Každý štát má záujem chrániť deti. Skutočnosť je však iná. Nefunguje to v chudobných krajinách, kde deti zomierajú od hladu alebo musia tvrdo pracovať.

Aktivita 1: Práva dieťaťa

- Pomocou brainstormingu vysvetlite pojem práva dieťaťa.
- V dokumentoch (Deklarácia práv dieťaťa, Dohovor o právach dieťaťa) nájdite aké sú základné práva detí.
- Vypíšte (na tabuľu, do zošita) práva detí podľa Dohovoru a usporiadajte ich podľa toho, aký majú pre vás význam.

Viete, že okrem práv zákon o rodine určuje deťom aj povinnosti? Skúste povedať aké sú to povinnosti, ktoré neporušujú vaše detské práva? (napr. podľa svojich schopností prispievať na chod rodiny, spolupracovať s rodičmi pri svojej výchove, plniť si vzdelávacie povinnosti, vyvarovať sa okolnostiam, ktoré by ohrozili vaše zdravie...)

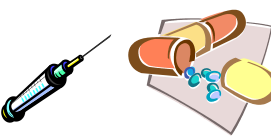
Aktivita 2: Uplatňovanie detských práv vo svete (pexeso)

Rozvojové vzdelávania sa venuje uplatňovaniu a porušovaniu detských práv vo svete.

Vytvorte si kartičky pexesa práv dieťaťa, takto:

K jednotlivým právam (napísaných textom) doplňte obrazovú dvojicu (piktogramy, obrázok). Zahrajte si s kartičkami detských práv pexeso (dvojicu tvorí obrázok a k nemu text daného práva). Vyhráva ten, kto nazbiera najviac kartičiek.

Rovnaké práva bez ohľadu na farbu pleti, pohlavie, jazyk, vierovyznanie		Právo na obidvoch rodičov, výchovu	
Právo na súkromie (viest' si denník)		Právo stretávať sa s kamarátmi	
Právo vyznávať náboženstvo		Právo na život	
Právo vysloviť svoj názor		Nikto vám nesmie ubližovať, právo na bezpečie	

Právo vyhľadávať informácie (TV, knihy, noviny...)		Právo na zdravie a jeho ochranu	
Právo na zvláštnu starostlivosť pri postihnutí		Právo na bezplatné vzdelanie (ZŠ, SŠ)	
Právo na primeranú životnú úroveň		Právo rozvíjať osobnosť, talent, schopnosti	
Právo hrať sa, na oddych a voľný čas		Právo na ochranu pred drogami	
Nikto vás nesmie uniesť, predať, zneužívať, ponižovať		Právo na ochranu v čase vojny, nesmiete byť v armáde	

Aktivita 3: Porušovanie práv detí

Pracujte s internetom a vyhľadajte informácie o porušovaní detských práv vo svete, zistite aktuálne údaje o štátoch sveta, kde sú najviac porušované práva detí.

Zistite informácie o: detskej práci
vykorisťovaní a otroctve detí
detských vojakoch
únosoch a predajoch detí
nebezpečenstve týrania, zneužívania...

Pozrite si web stránky: www.ovce.sk
www.bezpecnenainternete.sk
www.prevenciasikanovania.sk

Reflexia: Zamyslite sa nad významom týchto stránok z hľadiska ochrany práv detí pred nebezpečenstvom vplyvu médií.
Čo má podľa vás väčší význam prevencia alebo uplatňovanie práva prístupu k informáciám?

Aktivita 4: Detská práca a „obchody potu“

Počúvajte príbeh: (čas 5 minút)

Šahpur Džat, Dillí, India - 12 špinavých miestností preplnených deťmi a dospelými, ktorí vytvárajú jemné výšivky. Deti 12 hodín denne čupia a vyrábajú odevy hlavne pre domáci trh. Výrobňa slúži ako subdodávateľ známej odevnej značky. Väčšina detí má na sebe len o málo viac ako spodnú bielizeň, ich vek je 8 - 15 rokov. Mnohé z nich pracujú iba za jedlo a živobytie, bez reálnej pláce. Pochádzajú z chudobných rodín z vidieckej oblasti západného Bengálska v Indii.

Organizácia Spojených národov odhaduje, že až 55 mil. detí vo veku 5 - 14 rokov je v súčasnosti v Indii zamestnaných v domácom a podnikateľskom sektore. Väčšina z nich prvých 12 mesiacov pracuje iba za jedlo. Neskôr zarábajú 1200 – 1500 rupií (18 - 22,60€) mesačne, čo je polovica oficiálnej minimálnej mzdy 3200 rupií (48,13€). Po prepuknutí škandálu odevná spoločnosť okamžite nariadila vyšetrovanie a vyhlásila, že detská práca nie je pre ich spoločnosť akceptovateľná.

Veľa malých a rodinných firiem priznáva, že zamestnaným deťom poskytuje len živobytie. Deti pochádzajú väčšinou z vidieckych rodín, ktoré ich nie sú schopné nasýtiť.

Zdroj: www.telegraph.co.uk/news/worldnews/1567849/Gap-sweatshop-children-seved-in-India-raid.html

Otázky na diskusiu:

- Prečo musia deti v rozvojových krajinách pracovať?
- Viete si predstaviť, že by ste namiesto školy museli pracovať?
- Ako ste sa cítili, keď sme čítali tento článok z Indie?

Aktivita 5: „Obchody potu“

Pomôcky: internet

Zistite pomocou internetu, čo sú to „obchody potu“ a nájdite video ukážky, ktoré nám priblížia túto tému.

Sweatshop („obchod potu“) je pracovné prostredie s veľmi ťažkými a nebezpečnými podmienkami, kde majú robotníci obmedzené práva a nemajú možnosť o svojej situácii hovoriť. Často sú vystavení škodlivým materiálom, riskantným situáciám, extrémnym teplotám a zneužívaniu zo strany zamestnávateľov. Pracovníci sú nútení pracovať za veľmi nízku alebo žiadnu mzdu (forma otroctva) bez ohľadu na zákony.

Viac nájdete na: <http://sweatshop.clc-ctc.ca/en/responsible.html>
<http://www.cleanclothes.org/>
<http://en.maquilasolidarity.org>

Na stránke www.rozvojovevzdelavanie.sk si pozrite videa k téme detskej práce, napr.:

Džínsy z Číny- Milióny farmárskych rodín posielajú svoje deti pracovať ďaleko od domova, aby v mestách našli prácu. Každý deň v týždni pracujú 16 hodín denne v továrni a lepší život v nedohľadne...

My kupujeme kto platí?- Film zobrazuje západné spoločnosti produkujúce oblečenie a obuv v rozvojových krajinách.

Santova dielňa- V súčasnosti sa viac ako 75 % hračiek vyrobí v Číne. Tento priemysel si však vyberá daň na pracovníkoch a životnom prostredí.

Made in China- Veselý animovaný film o tom, odkiaľ pochádzajú vianočné stromčeky a mnohé darčeky.

Otázky na diskusiu:

- Čo vás najviac zaskočilo na video ukážkach?
- Viete si predstaviť seba v takejto situácii, ako by ste ju zvládli?
- Ako by ste riešili problém detskej práce?
- Keď si kupujete oblečenie zaujímajú vás tieto otázky: *značkové/neznačkové veci, oblečenie vyrábali deti, kto vyšíval tie krásne výšivky na tričku, kto prišival množstvo drobných korálikov?*

Aktivita 6: „Fotografia rozpráva“

Pomôcky: fotografie na tému detská práca, vykorisťovanie detí...

Otázky na diskusiu:

- K fotografiám pripojte stručný opis problému.
- Ako sa vás pôsobili obrázky s tematikou vykorisťovania detí?
- Myslíte si, že dieťa na obrázku je spokojné, šťastné?
- Čítali ste nejaký článok o tejto téme?
- Myslíte si, že sa aj vy môžete ocitnúť v podobnej situácii?

Spätná väzba:

Na Miléniovom summite v septembri 2000 sa členské štáty OSN zaviazali venovať prioritnú pozornosť boju proti chudobe prijatím deklarácie Miléniových rozvojových cieľov, ktorých naplnenie sa má realizovať na regionálnej a globálnej úrovni do roku 2015.

Hlavným cieľom deklarácie je zlepšiť životné podmienky v rozvojových krajinách (odstrániť hlad, chudobu, detskú prácu, dosiahnuť rodovú rovnosť a garantovať vzdelanie pre všetky deti...)

Porozmýšľate nad problémom uplatňovania deklarácie Miléniových rozvojových cieľov vo svete. Ako je to s u nás?

Čo si myslíte, porušujú sa detské práva u nás? Ak áno, ako?

Akú hodnotu majú práva detí v rozvinutých a v rozvojových krajinách?

Čo sa deje pri ich porušení v rozvinutých a v rozvojových krajinách?

Zamyslíte sa nad pojmom detská práca a pomoc v domácnosti, uveďte rozdiely.

Použitie zdrojov: projekt *Aktívne globálne školy - OZ Človek v ohrození,*

*E.Suchoňová: Globálne rozvojové vzdelávanie v edukačnej praxi ZŠ
DVD- My kupujeme, kto platí?, Santova dielňa- projekt Jeden svet na školách III- OZ Človek v ohrození*

internet (www.rozvojevzdelavanie.sk), obrázky www.google.sk